Cumhuriyetçi Demokrasinin Vazgeçilmezleri!

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI

G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Öndeyi

"Cumhuriyetçi Demokrasinin Vazgeçilmezleri!" temasıyla ilgilenilen bu çalışmanın amacı; Cumhuriyetçi Demokrasi için gereken formasyonlara Türkiye Coğrafyasının ve Kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görüşlerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışmada konu; (1)Öndeyi, (2) Teorizede Cumhuriyetçi Demokrasi, (3)İdealde Cumhuriyetçi Demokrasi, (4)Cumhuriyetçi Demokrasi İçin Adalet, (5)Cumhuriyetçi Demokrasi İçin Halkçılık, (6)Cumhuriyetçi Demokrasi İçin Özgürlük İklimi ve Haklar, (7)Cumhuriyetçi Demokrasinin Savundukları ve Karşı Çıktıkları, (8)Sonuçlar, (9)Öneriler, (10)Vargı ve Yargı alt başlıklarında kaleme alınmıştır.

2.Teorizede Cumhuriyetçi Demokrasi

Cumhuriyet ve Demokrasi çoğu zaman örtüşen yargılara sahiptir. Çünkü; birçok cumhuriyetin demokratik ilkeler üzerinde olduğu, birçok demokrasinin cumhuriyet işlevi gördüğü gözlenmektedir.

Cumhuriyet, "Milletin, egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimiyken"; **Demokrasi**, "Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimidir.

3.İdealde Cumhuriyetçi Demokrasi

Cumhuriyetçi Demokrasi, Cumhuriyet ve Demokrasinin öngördüğü ilkeleri birleştiren bir hükümet biçimidir. Bu özelliğiyle, Cumhuriyetçi Demokrasi, Cumhuriyet ve demokrasiden birini uygulama yerine hem Cumhuriyet hem de Demokrasiyi birlikte uygulayan yönetimdir.

Cumhuriyetçi Demokrasi, el erki ve demokratlık üzerine kuruludur.

Bu konuda; Türkiye Coğrafyasına sınır komşu "İran'da da Cumhuriyet var ama demokrasi yok!" betimlemesi konunun örneklemesini somutlaştıracaktır.

Cumhuriyetçi demokrasi, siyasa erkinin, halk temsilcileri tarafından paylaşıldığı bir devlet yönetim şeklidir.

Cumhuriyetçi demokrasi, yönetsel yapısı gereği anti-monarşik ve anti-oligarşik olup; monarşinin ve oligarşinin yokluğu üzerine kuruludur.

Cumhuriyetçi Demokraside; el erki, halkın yasaları tartışma ve yasal düzenlemelere karar verme yetkisine doğrudan demokrasiyle ya da anılan işlev için yönetim görevlilerini seçme yetkisiyle yani temsili demokrasiyle sağlanır.

Cumhuriyetçi Demokraside, "halk" ve yetkinin görevliler arasında nasıl paylaşıldığı tümel ve tekil adalet ilkesine dayanır.

4.Cumhuriyetçi Demokrasi İçin Adalet

Cumhuriyetçi Demokrasi için, adaletin uygulanması demokratik ve eşitlikçi anlayışı gerektirir. Anılan anlayışların insani, sosyal, hukuki ve ulusal bir zeminde uygulanması gerekmekte; Cumhuriyetçi Demokrasi için Cumhuriyetin Kurucu Felsefesi'nin adaletli, doğru, yeterli ve tutarlı anlaşılıp uygulanması yaşamsal önem taşımaktadır.

Bu bağlamda Cumhuriyetçi Demokrasi için adalet olgusu gündeme gelmekte; felsefeden destek beklendiğinde Felsefe'nin doğup büyümesini sağlayan Filozoflardan; Sokrates; Aristoteles ve Platon'a yönelmek gerekmektedir:

Sokrates adaleti, "herkesin kendi üzerine düşeni yapması ve aynı zamanda kendi payına da sahip olması" olarak tanımlar. Bu tanıma göre; adaletin gerçekleşmesi , herkesin hak ettiklerini elde ederken; sorumluluklarını da yerine getirmesidir.

Tümel adaletin "yasalar" tekil adaletin ise "eşitlik" ölçütlü olması, Aristoteles'ten güncele kadar peşinde olunmuş bir Cumhuriyetçi Demokrasi formasyonudur.

Anılan her iki adalette de; "erdemler tümeli olarak yasalara uymak ve eşit davranmak" temeldir (Aristoteles,2005).

İslam Coğrafyasında da (İslamcı değil-siyasalcısı hiç değil!) "Hz. Ömer Adaleti" o dönemlerin adalet temelli yönetim anlayışını sembolize eder.

Çünkü; Adalet mülkün temelidir, bir ülkenin sahip olabileceği en kapsamlı ve kuşatıcı iklim adaletli bir adalet sistemidir. Çünkü; yurttaşlar haklarını adalet istemiyle korur ve savunurlar.

5.Cumhuriyetçi Demokrasi İçin Halkçılık

Gezegenin en yaygın kullanılan devlet sistemi olan Demokrasi, Cumhuriyetle birlikte uygulandığında; eşitlikçi bireysel haklara ve sosyal adalete uygun "halkçı" olur. Çünkü; Karl Popper'e göre demokrasi "halkın yönetimi ve halkın yönetme hakkıdır."

Atatürk ilkelerinin laiklik, milliyetçilik ve cumhuriyetçilik, devrimcilik, devletçilik ilkeleriyle birlikte halkçılık Cumhuriyetçi Demokrasinin temelidir.

Çünkü halkçılık ilkesi şu temel özellikleri içerir;

- Yurttaşlar arasında iş bölümü ve dayanışmayı öngörür.
- Ulusun devlet hizmetlerinden eşit bir şekilde yararlanmasını sağlar.
- Toplumsal yapıda da hiçbir kimseye, sınıfa ve zümreye herhangi bir sınıfa ayrıcalık tanınmamasıdır.
- Herkes kanun önünde eşittir.

6.Cumhuriyetci Demokrasi İçin Özgürlük İklimi ve Haklar

Cumhuriyetçi Demokrasi için "özgürlükler iklimi" olmazsa olmaz kriterdir.

Cumhuriyetçi Demokrasinin her yurttaş için koruma altına aldığı özgürlükler arasında; "Toplanma, örgütlenme, mülkiyet edinme, inanç, ve ifade özgürlüğü" başta gelmektedir.

Cumhuriyetçi Demokrasi için "özgürlükler ikliminin" yanında; halkın yani yönetilenlerin rızasının alınması ve genel oy hakkının güvence altında her yurttaş tarafından serbest iradesiyle şaibesiz kullanılması vardır.

Cumhuriyetçi Demokrasi için yaşam hakkı ve azınlık hakları da temel bileşenlerdendir. Yaşam hakkı; (1)Beslenme, sağlık (2)Barınma, (3)Aitlik, (4)Bilme-eğitim gibi temel insan ihtiyaçlarının hiyerarşik yapısını gösterir. Bu nedenle; Cumhuriyetçi Demokraside her yurttaş yaşam hakkından haksız yere mahrum bırakılamaz.

Çünkü; **Yaşama Hakkı**, kişinin fiziksel varlığının sürdürebilmesinin güvencesini oluşturan insan hakkı. 4 Kasım 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinde herkesin yaşama hakkının yasayla korunacağı belirtilmiştir (İHEB, 1948).

Cumhuriyetçi Demokraside sadece çoğulcu ve çoğunlukçu haklarının değil; azınlıkların da haklarının korunması da önemlidir.

7.Cumhuriyetci Demokrasinin Savundukları ve Karşı Çıktıkları

- Cumhuriyetçi Demokrasi, emperyalizme karşı tam bağımsızlık, özgürlük, ulusal egemenlik ve çağdaşlaşmayı amaçlar.
- Cumhuriyetçi Demokrasi, insan haklarını temel alır.
- Cumhuriyetçi Demokrasi, yönetime halkın katılımını ister.

- Cumhuriyetçi Demokrasi, demokratiklik adına her türden yozlaşmaya karşı çıkar.
- Cumhuriyetçi Demokrasi, demokrasiyi örtük amaçlar için kullanmaya karşı çıkar.

8.Sonuçlar

"Cumhuriyetçi Demokrasinin Vazgeçilmezleri!" konusunda yapılan bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

1. Asırlar öncesinden günümüze kadar gelen adaletle davranmak Cumhuriyet ve Demokrasilerin temelidir.
2. Yasalara aykırılık ve eşitsizlik adalet-siz-lik olarak Cumhuriyetçi Demokrasiyi lekeler.
3. Yasalar önünde farklı kriterli davranmak da adalet-siz-lik olarak Cumhuriyetçi Demokrasiyi zedeler.

9.Öneriler

"Cumhuriyetçi Demokrasinin Vazgeçilmezleri!" konusunda yapılan bu çalışmada ulaşılan uygulamalarda dikkate alınmasında yarar görülen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

1. Türkiye Coğrafyası'nda Cumhuriyetçi Demokrasi için; el erki halkın yönetme hakkına saygı ve duyarlılıkla yaklaşılmalıdır.
2. Cumhuriyetçi Demokrasi için; yurttaş, toplum ve devlet eşgüdümlü, eşzamanlı, eşgörevli ve eşkatılımlı politikalar uygulanmalıdır.
3. Cumhuriyetçi Demokrasi için; ortak ve dayanışmacı yönetim önemsenmeli ve öncellenmelidir.
4. Cumhuriyetçi Demokrasi için; halkı temsil, kişisel statüye dayandırılmamalıdır.

10.Yargı ve Vargı

Cumhuriyetçi Demokrasi için; Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın, en büyük Türk devrimi olan Türkiye Cumhuriyeti kurucu felsefesini her bağlamda hatırlanmalıdır.

Demokrasi, genellikle devlet yönetim biçimi olarak değerlendirilmesine rağmen, üniversiteler, işçi ve işveren organizasyonları ve bazı diğer sivil kurum ve kuruluşlar da geliştirecekleri demokratik yapılarıyla Cumhuriyetçi Demokrasiye katkı sağlamalıdır.

Demokrasi tanımı yeni liberal tutucu ve kuşatmacı kişilerin görüşlerini haklı çıkartmak adına insan haklarını ve demokrasiyi kötüye kullanma girişimlerine manipülatif araç edilmemelidir.

Atatürk ilkelerini temel edinmiş bir cumhuriyet, başarılı, onurlu, saygın geçmişiyle hepimizin özlemidir. Bu nedenle 'Cumhuriyetçi Demokrasi, Atatürk'ün halkçılık ilkesinden anlaşılan; toplumda hiçbir kimseye, zümreye ya da herhangi bir sınıfa ayrıcalık tanınmayacak şekilde yaşatılmalıdır.

Kaynaklar

Birleşmiş Milletler. (1948). **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. "Universal Declaration Of Human Rights.** *Birleşmiş Milletler. 10 Aralık 1948. Ss. 71-77.*

Karaağaçlı, M (2021-2). **Eğitimin Temeli Felsefe.** İkinci Yazım 4. Basım: Ankara: Baskı ve Cilt:Bizim Büro Basımevi Yayın Ve Dağıtım Hizmetleri Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti. Matbaa Sertifika No:42488. Bandrol Seri No Aralıkları THG-SOP 983983-984072 .

Manza, J. (2020). **Eşitsizlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Özden, Y. G. (2001). **Cumhuriyetçi Demokrasi.** Bilgi Yayınevi.

Turner, Bryan S. (2020). **Eşitlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.286-288. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

İletişim ve Erişimi
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları
Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu : mustafakaragacli.blogspot.com

Antisosyal Medyaları
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda